«seràs el solc i seràs la collita…»

Vicent Andrés Estellés

Tot el nostre recorregut se centra, com ja hem vist, en el que podem anomenar «la potència evocadora de les pedres». En aquest àmbit, però, insistim en el fet que sovint les mateixes pedres, les ruïnes –siguin o no resultat d'un fet violent, hagin estat recuperades o no– han estat elevades a la categoria de símbol i han esdevingut emblema d'un sentiment, sigui individual o bé col·lectiu, davant l'adversitat, l'hostilitat, la repressió, la destrucció, etc.

Les ruïnes són, en efecte, portadores de missatges molt diversos: des de la pau que poden evocar, no exempta de nostàlgia, pel fet de mantenir-se allunyades de la vida que les va habitar un dia fins al desvetllament de referents històrics, patriòtics o cívics. Des del record individual dels indrets i les coses viscudes de la infantesa o de temps reculats, que hom veu esfondrar-se davant els ulls, fins a percepcions compartides del passat d'una generació o d'una societat que la literatura mateixa contribueix a generar com a poderós instrument de memòria cultural.

Perquè les ruïnes, per més que puguin semblar un temps abandonades o fins i tot novament conquerides per la natura que s'hi infiltra i les posseeix, no deixen mai de tenir alguna mena de significat. Si en perden un, n'adopten immediatament un altre de nou a partir de les visions que les capturen i les construccions que les evoquen i que les fan esdevenir espais de memòria per a un col·lectiu, més extens o més reduït.

Així podem veure-ho en potents idealitzacions de tipus ideològic, encara vigents i operatives, fetes a partir de restes arqueològiques, o en les que constantment es construeixen o es reactiven mitjançant la paraula escrita.

Narcís Figueras Capdevila

LES RUÏNES COM A SÍMBOL DE LA TERRA

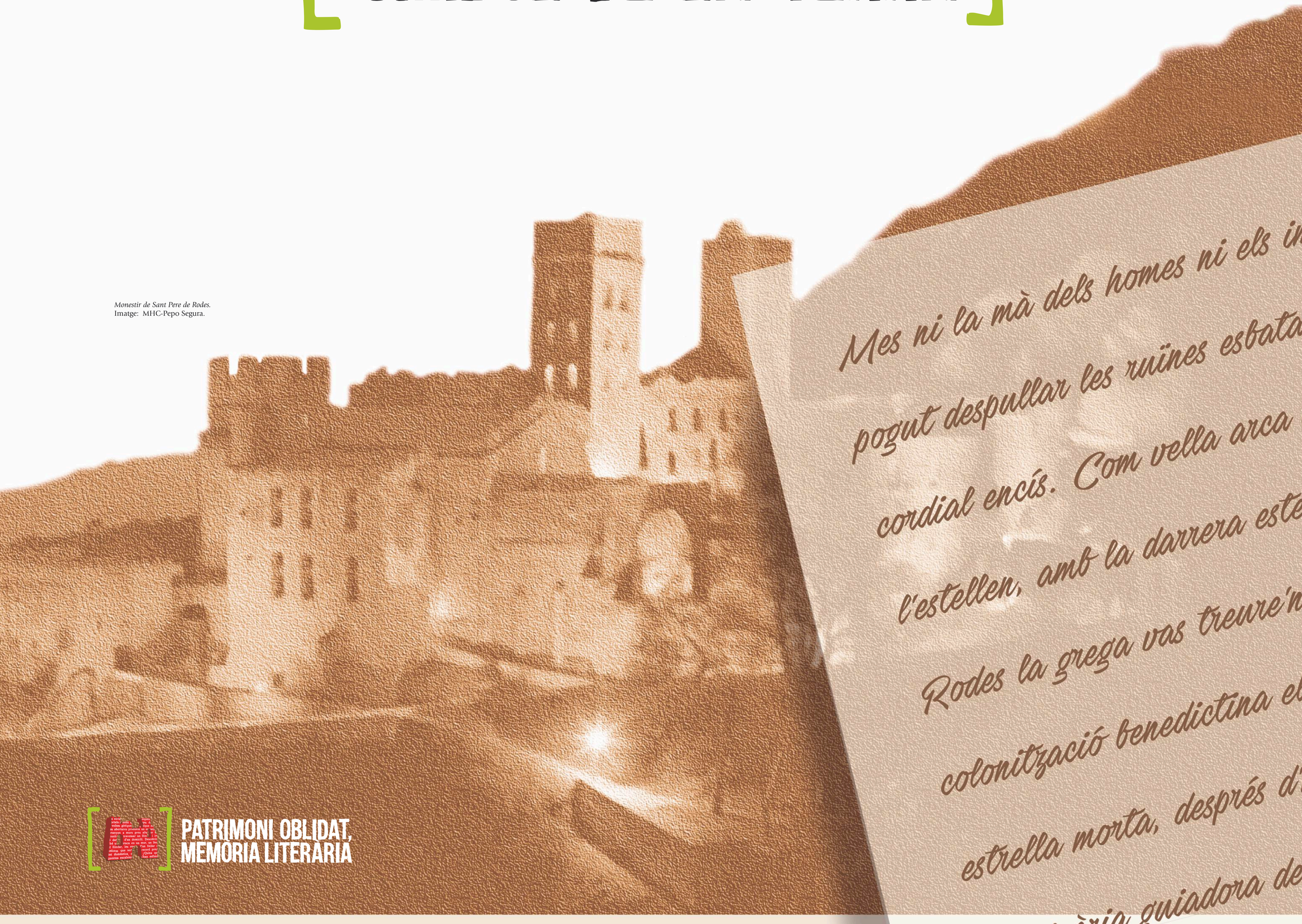

Monestir de Sant Pere de Rodes.
Imatge: MHC-Pepo Segura.